

Şəngülüm, Şüngülüm, Məngülüm

© Azərbaycan Nağılları. 5 cilddə, 5-ci cild.
Azərbaycan SSR EA Nəşriyyatı, Bakı - 1964

Biri varmış, biri yoxumuş, bir keçi varmış. Bu keçinin gözünün ağı-qarası üç balası varmış. Bu çəpişlərin birinin adı Şəngülüm, birinin adı Şüngülüm, birinin də adı Məngülüm imiş. Keçi hər gün gedib, örüşdə, meşədə otlayarmış, geri qayıdanda da balalarına ağzında su, buynuzunda ot, məmələrində süd gətirərmiş. Qapının ağzına çatanda qapını döyərmiş; Şəngülüm, Şüngülüm, Məngülüm də atıla-atıla, dingildəyə-dingildəyə qapının dalına gəlib soruşarmış:
—Kimdi qapını döyəən?

Keçi cavab verərmiş:
Şəngülüm, Şüngülüm, Məngülüm
Aç qapını mən girim.
Ağzımda su gətirmişəm,
Buynuzumda ot gətirmişəm.
Məməmdə süd gətirmişəm.

Şəngülüm, Şüngülüm, Məngülüm sevinə-sevinə qapını açarmışlar. Keçi içəri girib onların otunu, suyunu, südünü verər, yedirər, içirdər, yatır, rahatlayarmış. Sabahısı gedəndə yenə də hər üçünün üzündən öpüb, tapşırırmış:

—Bax, Şəngülüm, Şüngülüm, Məngülüm qurd sizi aldadar aparıb yeyər ha... Hər kim qapını döydü, mən deyən sözləri oxumadı, qapını açmayın.

Şəngülüm, Şüngülüm, Məngülüm də keçinin o tərəfində, bu tərəfində tullanıb deyərmişlər:
—Yaxşı, səndən başqa heç kimə qapı açmarıq. Arxayın ol.

Günlərin bir günü qurd özünə söz verdi ki, Şəngülüm, Şüngülüm, Məngülümü yesin. Bəli, keçinin qapısının ağzına gəldi, yavaş-yavaş qapını döyməyə başladı. Şəngülüm, Şüngülüm, Məngülüm dingildəyə-dingildəyə qapının dalına gedib səsləndilər.
—Kimdi qapını döyəən?
Qurd keçinin oxuduğu sözləri bilmirdi. O, elə belə dedi:
—Mənəm, keçiyəm, balalarım, açın qapını.

Şəngülüm, Şüngülüm, Məngülüm o saat bildilər ki, qapını döyən anaları deyil, qurddu, qapını açıdırıb onları yemək istəyir. Qorxudan qaçıb, bucaqlarda gizləndilər.

Qurd nə qədər qapını döydü, yalvar-yapış elədi, qapını açmadılar. Qurd qapını sındırmaq istəyirdi, bir də gördü keçiyi gəlir. Qaçıb bir kolun içinə girdi, orada gizləndi ki, görsün qapını nə cür açır. O biri tərəfdən keçiyi gəlib qapını döyə-döyə dedi:

Şəngülüm, Şüngülüm, Məngülüm

Aç qapını mən girim.

Ağzımda su gətirmişəm,

Buynuzumda ot gətirmişəm.

Məməmdə süd gətirmişəm.

Şəngülüm, Şüngülüm, Məngülüm oynaya-oynaya gəlib qapını açdılar. Keçiyi içəri girdi. Balalarının üzündən, gözündən öpdü. Həmişəki kimi onlara ot, su, süd verdi. Bir az oradan-buradan söhbət elədilər. Balaları qapının döyüldüyünü analarına söylədilər. Keçiyi dedi:

—O xain qurddu. Mən oxuduğum sözləri oxumayana qapı açmazsınız.

Dedilər:

—Yaxşı, açmaıq.

Keçiyi tapşırmasını tapşırırdı. Balalarının üzündən öpüb örüşə getdi. İndi sizə xəbəri qurddan verim:

Keçinin oxuduğunu qurd öyrənmişdi. Koldan kənara çıxdı, bir az gözlədi. Sonra yavaş-yavaş gedib qapını döyməyə başladı. Çəpirlər oynaya-oynaya qapının dalına gəlib soruşdular:

—Kimdi qapını döyən?

Qurd səsinə keçinin səsinə oxşadıb dedi:

Şəngülüm, Şüngülüm, Məngülüm

Aç qapını mən girim.

Ağzımda su gətirmişəm,

Buynuzumda ot gətirmişəm.

Məməmdə süd gətirmişəm.

Şəngülüm, Şüngülüm, Məngülüm sevinə-sevinə qapını açdılar. Qurd o saat Məngülümü tutub yedi. Şəngülümlə Şüngülüm də qaçıb gizləndilər. Qurd çox axtardı, onları tapmadı.

Keçinin qorxusundan qaçıb getdi. Elə ki, qurd çıxıb getdi, Şəngülümlə Şüngülüm gizləndikləri yerdən çıxıb, qapını bağladılar, bir küncdə oturub ağlamağa başladılar.

Axşam düşdü, axşamınız xeyir olsun. Keçiyi qapının dalına gəldi, nə qədər döydü, oxudu ona cavab verən olmadı. Çəpirlər elə bilirdilər bu yenə qurddu, ona cavab vermirdilər.

Keçiyi geri çəkilib qapıya bir buynuz vurdu. Dalbadal bir buynuz, iki buynuz... Şüngülüm, Məngülüm gördü ki, qapını sındıracaq. Qapının dalına gəlib qulaq verdilər, balaca deşikdən baxdılar, gördülər analardı, soruşdular:

—Kimdi qapını döyən?

Keçi yenə dedi:
Şəngülüm, Şüngülüm, Məngülüm
Aç qapını mən girim.
Ağzımda su gətirmişəm,
Buynuzumda ot gətirmişəm.
Məməmdə süd gətirmişəm.

Çəpişlər qapını açdılar. Keçi onlardan soruşdu:
—Bəs Məngülüm hanı?
Onlar başladılar ağlamağa. Əhvalatı analarına, mən sizə nağıl elədiyim kimi nağıl eləyib dedilər:
—Məngülümü qurd yedi.
Keçi hirslənib dedi:
—Yaxşı, o qurdla mənimki qalsın.. Siz qapını bağlayıb, evdə oturun. Mən gedirəm, tez qayıdacağam.
Bəli, keçi düşdü yolun ağına, az getdi, çox getdi, gedib dovşanın damının üstünə çıxdı. Ayaqlarını yerə döyməyə başladı. Dovşan çıxıb dedi:
O kimdi damım üstə?
Divarım, damım üstə?
Tappıra, tuppura döyür,
Ayağın damım üstə.

Keçi dedi:
—Balamı sən yemisən.

Dovşan dedi:
—Yox, mən yeməmişəm, get tülküdən soruş.
Keçi gedib, tülkünün damının üstünə çıxdı. Ayaqlarını yerə döyməyə başladı:

Tülkü çıxıb dedi:
O kimdi damım üstə?
Divarım, damım üstə?
Tappıra, tuppura döyür,
Ayağın damım üstə.

Keçi dedi:
—Balamı sən yemisən.
Tülkü dedi:
—Yox, mən yeməmişəm, get qurddan soruş.

Keçi dəmirçinin yanına gedib dedi:
—Dəmirçi qardaş, mənim buynuzlarımı poladla qılınc kimi iti elə, uclarını da nizə kimi şiş. Sənə bir kasa qaymaq, bir kasa da süd verəcəyəm.

Dəmirçi razı oldu. Keçinin buynuzlarını poladla sıvadı, qılıncdan iti, nizədən şiş oldu. Keçi onun qaymağını, südünü verdi. Düz gedib qurdun damının üstünə çıxdı. Ayaqlarını yerə döyməyə başladı. Bu zaman qurd da bir qazan aş asmışdı ocağın üstünə bişirirdi. Keçi ayağını damın üstünə döyəndə onun aşının içinə torpaq töküldü.

Qurd çığırıb dedi:

—O kimdi damım üstə?

Divarım, damım üstə?

Aşımı şor elədi,

Gözümü kor elədi.

Keçi ona cavab verdi:

Mənəm, mənəm mən paşa,

Buynuzum qoşa-qoşa

Balamı sən yemisən.

Gəl girək bir savaşa.

Qurd cavab verdi:

—Çox gözəl, gəl savaşa. Elə mən səni axtarırdım.

Qurd sözünü tamam elədi, dişlərini bir-birinə taqqılatdı, istədi keçni yesin. Keçi ona aman vermədi. Geri çəkilib, irəli gəldi, ona elə bir buynuz vurdu ki, buynuzlar iki qarış onun döşünə işlədi. Qurd bərkdən ulayıb yerə yıxıldı. Keçi o saat onun qarnını yırtıb Məngülümü çıxartdı. Bağına basdı, gözlərindən öpdü.

Qurd qışqırıb dedi:

—Vay qarnım?

Keçi dedi:

—Məngülümü yeməyəydin,

Vay qarnım deməyəydin.

Xain qurd öldü. Keçi balası Məngülümü də götürüb sevinə-sevinə evinə qayıtdı.

Şəmgülümlə Şüngülüm, Məngülümü görəndə çox sevindilər. Onun üzündən, gözündən öpdülər, şadlıq elədilər.

Veb direktor: Betti Bleyer

Mətni yığdı: Nərgiz Abadi

Veb üçün hazırladı: Ülviyyə Məmmədova

AZERİ.org qoyuldu: oktyabr, 2003-cü il